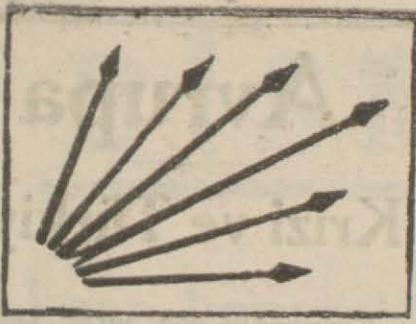

Aydın

İKİNCİ YIL
No : 548
ÇARŞAMBA
7
Haziran 1339

İdare yeri
Aydın
C. H. P.
Basımevi

Sayısı : 100 Para

PAZARTESİDEN BAŞKA HER GÜN ÇIKAR SIYASİ HALK GAZETESİ

Sayısı : 100 Para

Çokluk ve varlık

Cumhuriyette Peyami Safanın bu başlık altında bir yazısını okudum.

Değerli muharrir, parti fevkalâde kurultayında tetkik edilen dilekler münasebetiyle memleketin nüfus siyasetine temas ediyor ve;

"Ben bu işte icbar taraftarıyım. Çocuğu olmyan veya çocuk yapmyandan alıp çocuğu olanlara vermelidir." Diyor.

Bekârlık ve çocuksuzluk vergisi etrafında bir çok defalar yazılar yazıldı, fikirler dermeyer edildi. Çok çocuk doğuran anelere mükâfat verilmesi hakkında bir kanun bile yapıldı.

Bugün bunlar hiç şüphe yok ki bir tedbirdir. Düşünülecek ve üstünde durulacak bir mevzudur. Fakat hiç birisi bu derdin, bu için katî çaresi değildir.

Bekârdan, çocuğu olmyandan vergi almak, çocuk sahiplerine nakdî yardım yapmak ile nihayet bir kısım bekârları evlenmeğe icbar, ve çocuk sahibi olanlar da bir derece terfih edileceklerdir. Fakat bunlar, davanın çözülmesi lâzımgelen düğüm noktası değildir.

Türk kadını şenir ve soyu olarak ikiye ayrılabilir. Ekseriyeti köylü olan bir milletin tabiidir ki kadınlık çokluğunda köylüdedir. Bu bakımdan şehirlielerin — çok şayanı arzu olmakla beraber — doğumlarının nüfusu muzun çoğalması bahsinde büyük bir tesiri olmyacağı tabiidir. Şu halde nüfusta istenilen tezyâyüdü temin için köy doğumlarının çoğaltılması lüzumu meydana çıkar.

Halbuki esas itibarile türk köylüsü daima çok çocuk yapar. Bu muhakkaktır. Tek veya iki çocuklu bir köylü kadın enderdir. Köylü kadın daima çok doğurur. Bunun bir vatan vazifesi olduğunu bildiğinden değil, sırf kadınlık insiyakı ile bu işi yapar. Böyle olunca ortada nüfus meselesi diye bir şey olmamak lâzımgelir. Fakat maalesef böyle bir dâva vardır ve üzerinde durulması elzemdir.

Köylü kadın bol bol doğuruyor, lâkin şayanı teessürdür ki bol çocuk sahibi olamyor. Çünkü doğanları büyütmemiyor. Bakımsızlık, bilgisizlik yüzünden kısmı âzamı daha meme yavrusu iken ölüm tarafından elinden alınıyor. Altı, yedi çocuk doğurduğun halde iki veya üç çocukla veyahutta hiç çocuksuz kalan kadınlarımız pek çoktur.

Binaenaleyh memlekette nüfus davası demek her şeyden evvel çocuk bakımı işini esaslandırmak ve bunu en küçük köylere kadar teşmil etmek demektir.

Köylü kadının doğurduğunu yaşıatmanın çaresini bulmaktır. Bir Çocuk doktoru arkadaşım; memlekette henüz tek yatak-

C. H. Partisi Genel sekreterinin tamimi

Parti genel sekreterliğine seçilen doktor Fikri Tuzer tarafından bu yeni seçim dolayısıyla parti teşkilâtlarına aşağıdaki telgraf gönderilmiştir:

"Büyük Millî Şefimiz ve değişmez Genel Başkanımız İsmet İnönü'nün yüksek teveccühleri eseri olarak parti genel sekreterliğine tekrar seçilmiş bulunuyorum. Esas maksadı aziz milletimizin siyasi bünyesini hayatîyet ve mubarek vatanımızı refah ve mamuriyete erdirmekten ibaret olan partimizin, ehemmiyet ve mesuliyeti gün geçtikçe artan faaliyetlerde muvafak olabilmesi, bütün teşkilât kademelerindeki arkadaşlarımızın devamlı çalışmalrına bağlıdır.

Yüce partimize ve aziz şefimize karşı deruhte ettiğim bu mesuliyetli vazifede arkadaşlarımızın şimdide kadar gösterdikleri gayret ve faaliyetin ve esirgedikleri yük seki ve kuvvetli müdahalelerin devamını diler, bütün arkadaşlara candan sevgiler sunarım."

C. H. P. Genel Başkanı
Erzurum mebusu
Doktor A. F. Tuzer

Kazanç Vergisinin ilk taksitleri yatırılıyor

Bütün kazanç mükellefeyni bu ay içinde kazanç vergisinin ilk taksitini yatırmaya başlamışlardır.

Vilâyet defterdarlığı ilk taksidin yatırılması ve ikinci taksit zamanı olan birinci kânunda bu verginin yüzde 10 ceza ile tahsili zaruretine gidilmemesini temin için lâzım gelen tebligatı yapmış bulunmaktadır.

Haziran ayı içinde kazanç vergisinin ilk taksidini yatırmayanlar ikinci taksit zamanı olan kânun evvel ayı içinde yüzde 10 cezaya tabi tutulacaklardır.

Eytam ve Eramil maaşları veriliyor

Dünden itibaren malsandığına müteakik dul ve yetim maaşlarının tedyesine başlanmış olduğu haber alınmıştır.

İl bir çocuk hastahanesi bile yoktur. Demisti.

Ancak bu suretle nüfusumuzda istediğimiz çoğalma çok süratli bir şekil alacak ve Peyami Safanın dediği gibi; bir milletin varlığının yegâne istinadgâhı olan çokluğu da temin edilmiş olacaktır.

Afyon yolunda

Seller bir kamyonu devirdi Halk evlilerden üç genç öldü

Afyon 6 — Afyon Halkevi müzik ve temsil kolu gençlerinden 27 kişilik bir gurup Dinara bir müsamere vermek üzere giderlerken yağın şiddetli yağmurdan bindikleri kam-

yon sele kapılarak yuvarlanmıştı. Bu acıklı kazaya 3 genç kurban gitmiş diğerleri kurtarılmıştır. Milli mefkûre uğrunda ölen gençlerin cenazeleri büyük törenle kaldırılmıştır.

Devlet

Demiryollarında rahat seyahat için

Ankara 6 — Devlet demir yolları umum müdürlüğün yolcu katarlarında izdihama maui olmak için haziranın 15'nden itibaren Haydarpaşa - Ankara ve Ankara - Haydarpaşa arasında işleyen 1 ve 2 numaralı sürat katarlarıyla 3 ve 4 numaralı sürat katarlarının birinci ve ikinci sınıflarında yolcular bilet ücretinden başka birinci sınıf için 25 ikinci sınıf için 20 kuruş bir yer kopunu alacaklardır.

Anadolu sürat katarlarında birinci ve ikinci sınıflar için yer kopunu almak mecburidir.

3 ve 4 numaralı sürat katarlarında yer kopunu almak mecburi değilse de yolcular numaralı mevkilere giremeyecekler ve verilenler işgal ettikleri yerleri terke mecbur tutulacaklardır. Kopunlar 24 saat evvel alınabilecektir.

Prens

Polun Berlini ziyareti dolayısıyla bir tebliğ neşredildi

Berlin 6 — Yugoslavya kiral naibi Prens Polun Berlini ziyareti münasebetile aşağıdaki resmi tebliğ neşredilmiştir. Yugoslavya kiral naibi prens Pol ve maiyetinin Berlini ziyareti geniş mikyasta fikir taatisine vesile olmuş ve tam bir açıklık içinde iki memleketi alâkadar eden bütün mesele bahis mevzuu edilmiştir.

Yugoslavyayı Almanya ve İtalyaya bağlayan karşılıklı itimat ve dostluk hisleriyle iş birliği politikasına devam bahsinde her iki taraf mutabık kalmışlardır.

Prens Pol refikası ve maiyeti dün akşam Berlinden ayrılmışlar ve ıstasyonda Hitler ve mareşal Gurning tarafından teşeyi edilmişlerdir.

Suriyede

Kabine buhranı daha neticelenmedi

Şam 6 — Suriye de muhtelif partiler arasında bir kabine kurulması bahsı bir anlaşmaya varamamıştır. Reisi cumhur, Ata bey Eleyubiyi yeni bir bitaraf kabine teşkilin memur etmiştir.

Hatayda

Millî teşkilât kuruluyor

Antakya 6 — Hatay Millî kanunu müzakere ve kabul etmiştir.

Bu kanuna göre Hatayda defterdarlık teşkilâtı kurulmuştur. Divanı muhasebat vazifesini görmek için murakip teşkilâtı yapılacak ve murakip meclisi tarafından intihap edilecektir.

Sovyet cevabı İngiliz kabinesinde görüşüldü

Londra 6 — İngiliz kabinesinin harici siyaset komitesi dün öğleden sonre avam kamerasında toplanarak soviyetler birliğinin İngiliz tekliflerine verdiği cevabı tetkik etmiştir.

Bu seneki tahsilât nisbeti

Diğer yıllara nazaran üstünlük gösteriyor

Bu seneki [kazanç, buhran, ruhsatı unvan ve sair diğer vergilerin tahsilât nisbeti, diğer yılların tahsilât nisbetine nazaran mühim bir üstünlük göstermektedir.

Yerinden öğrendiğimize göre bu nisbet, bütün vergilerin alınan vasatisine itibaren yüzde 95,7 dir.

Ayrı ayrı kaydetmek lâzım gelirse yüzde itibarile kazanç vergisinin bu yıl ki tahsilât nisbeti yüzde 96 buhran yüzde 98 ruhsatı ünvan yüzde 96 davar, deve yüzde 98,3, sığır yüzde 97 veraset yüzde 59 dur.

Belediyeler bankası

Belediyeler lehine bazı yeni kararlar aldı

Şehrimizin imarı sahasında mühim vazifeler almış olan belediyeler bankası, belediyelere umran hareketlerinde daha geniş mali imkânları temin etmek gayesiyle son günlerde mühim bazı kararlar almıştır. Bu kararlar arasında şunlar vardır.

1 — İkrâz faizi yüzde 6,5 dan yüzde 5,5'ğa indirilmiştir;

2 — Bu karar evvelce borç almış belediyelerin bir haziran 939 tarihinden sonraki borçlarına da tatbik edilecektir;

3 — Faiz üzerinden belediyelerce verilmekte olan muamele vergisi bundan sonra bankanın umumî masrafları arasında ödenecektir;

4 — Borç taksimlerine vadesinde mahsup edilmek üzere karşılık hesaplarına yatırılan paralara borçlu hesapların faizi yüzde 5,5 dan hesap olunacaktır. Belediyelerin bu paraların idî. Böylece vadesinden evvelce para yatırmış olan belediyeler, ödedikleri miktarın faizinden kurtulmaktadırlar;

5 — Mukavelenin ilk üç aylık müddeti içinde istikraz edilen paraların belediyelerce çekilmemesi halinde komisyon alınmayacaktır.

Aydın mebusları nın bir ziyafeti

Aydın mebusları evelki gün Ankarada Karpiçte Beşinci Parti Kurultayında bulunan Aydın delegeleri ile gene Ankarada bulunan yeni Aydın valisi B. Sabri Çitak şerefine bir ziyafet vermişlerdir.

Seyyar esnafın yoklamaları başladı

Her sene haziran içinde yoklaması ve karne alıp almadıklarının tahkiki icap eden seyyar esnafın halen çalışanlarının tesbiti için vilâyet defterdarlığına 939 yılı yoklamalarına başlanmıştır.

Bir hamiyet tezahürü

Aşağı Kayacık köyünün Kovacık mahallesinde bayan Esmor Kartal hayata veda ederken hava kurumuna 5 lira vasiyet etmiştir.

Gezi Notları:

Burdurda

- 2 -

O. Becerik

Burdurda görülen imar ve medeni kalkınma yalnız vilâyet merkezine münhasır değildir. Vilâyetin her tarafında bariz ve umumî bir faaliyet vardır.

Burdurda yarattığı vahdet ve tesadütle en mühim ve kıymetli hizmeti ifa eden vali sayın Abdülhalik Savaş, vilâyetin umumî vaziyeti hakkında rica ettiğim malumatı esirgemedikleri gibi, istediğim dairede istediğim bilgiyi toplamamı temin etmek suretile matbuata olan sevgi ve alakasını gösterdiler.

Hemen ilâve edeyimki Burdur vilâyetinin 938 mali yılı bütçesi 277 bin, on aylık tahsilât yekûnu 203 bin liradır. Umumi meclis 939 yılı için 300 bin liralık bir bütçe kabul etmiştir. Bu dar bütçe ile yapılan işler cidden bir varlıktır.

İmar hareketleri :

"Tefenni ve Yeşilova kazalarında yeni hükümet konakları inşası başlamıştır. Bucak kazasında yapılmakta olan Parti ve Halkevi kurağı bitmek üzere. Yeşil Ovada da parti ve halkevi kurağı yapılıyor. Burdur merkezile Tefenni kazası parti ve halkevi binaları ise iki sene evvel tamamlanmıştır.

Şehrin methalindeki eski mezarlıklar kaldırılmış, burada Burdur İsparta şosasının üzerine karşılıklı hastane ve orta mektep inşası başlamıştır. 45 bin 939 bütçesinden tamamlanacak.

Vaktile ilk mektep muallimlerinin maaşlarını muntazıman tesviye etmek için vilâyete verilen 20 bin lirayı ödemek suretile başlanan orta okulun birinci kat duvarları çıkarıldı. İnşasına içinde bulunduğumuz sene de devam olunacak gelecek yıl açılması temin edilecektir.

Bunlardan başka şehir içinde bu günün ihtiyaçlarına cevap verecek bir ilk okul binasının daha inşasına başlanmış bulunmaktadır.

Ortaokul binası yanında vücude getirilen yepyeni fidanlıklar için her taraftan tohum ve ağaç temin ve tedarik olunarak günden güne inkişaf ettiriliyor."

Yol işleri:

"30 - 40 senedir yapılamayan Burdur - Tefenni şosesi üzerinde faaliyetle çalışılıyor. Bu yol üzerinde Karamanlıdan yeni kurulan Yeşilova kazasına 20 kilometrelik yeni bir şose yapılmış gidiş geliş açılmıştır.

Burdur - Antalya şosesinin, Bucak - Antalya hududu arasındaki bozuk olan mühim bir kısmı yapılıyor.

Belönüyle - İsparta arasında şimdiki halde tesviye turabiyeye olarak yeni bir yol açılmıştır.

Karamanlı nahiyesiyle Antalanın Kurkud ili kazası arasında açılan yolun tesviye turabiyesi bitirilmiş, köprüleri yapılmıştır.

Tefenni - Çavdır, Armutlu, Dirmil arasındaki yol ve köprülerde tamamlanmış, vilâyetin bütün köy yolları ıslah edilerek her mevsimde makineli vasıtaların geçmesine müsait bir hale getirilmiştir.

Ziraat ve orman :

"Bu yıl vilâyetin zirai vazii

İzmir

Hayvan pazarı açıldı

İzmir merkezinde 16/11/938 tarihinde çıkan şap hastalığı münasebetile İzmir hayvan pazarı çatal tırnaklı hayvanlara karşı hayvan sağlık zabıtası nizamnamesinin 138 inci maddesine tevfiikan vilâyet sağlık zabıtası komisyonunun karare ile kapatılmıştı. Öğrendiğimize göre; İzmir merkez olmak üzere 20 kilometrelik saha dahilinde iki aydanberi şap hastalığı vakası görülmediğinden aşağıdaki kayıt ve şartlar dahilinde İzmir hayvan pazarının çatal tırnaklı hayvanlara açılmasına karar verilmiş ve bu karar alâkadarlara tebliğ olunmuştur.

1 — İzmir pazarına satılmak üzere getirilecek olan hayvanlar veteriner bulunan yerlerde veterinerin sağlık raporunu, ve veteriner bulunmayan yerlerden gelecek olanlar da menşehâdetnamesini haiz olacaklardır.

2 — Veteriner sağlık raporları ile menşehâdetnameleri belediye baş veterinerliğince vize edilecek ve vize edildikten sonra hayvanların pazarda satılmasına müsaade edilecektir.

Belediye baş veterinerliğince rapor ve menşehâdetnameleri vize edilmemiş hayvanlar pazarda sattırılmıyacaktır.

3 — Satılmak üzere haricen sağlık raporları ve menşehâdetnameleri hayvan sağlık zabıtası kanununun 31 inci maddesi mucibince belediye veterineri ve zabıta belediye memurları tarafından tetkik edilecek ve noksanlıklar görüldüğü takdirde veteriner müdürlüğüne malûmat verilecektir.

4 — Pazarda satılan hayvanlar vilâyet haricine veya kazalara götürülmek istenilen hayvanlar için menşehâdetnameleri ile vilâyet veteriner müdürlüğüne müracaat edilecek ve bu menşehâdetnameleri veteriner sağlık raporu ile değiştirilecektir.

yeti çok güzeldir. Ekim her cins ve sahada geçen yıldan fazla, tutum çok ümit vericidir.

Hayvan hastalığı yoktur. "

Burdurda bir kereste faaliyeti ve gittikçe inkişaf eden bir kereste ticareti gözümde kaçmadı. Acaba başka vilâyetlerdeki takayyüt burada yokmu zannına kapıldım. Fakat orman muhafaza ştaburunun ormanlardan kuş uçurmadığına da bizzat ve defaatla şahit oldum Valinin orman işlerine çok hassas olduğunu da, orman işleriyle uğraşan arkadaşlarımdan öğrendim.

Peki bu nasıl oluyordu. Onunda validen dinliyelim.

"Halkımızın odun, kömür ve kereste ihtiyaçları, kanunun emrettiği şekilde ruhsatiyeye bağlanarak temin edilmektedir. Bütün mülkiye ve zabıta teşkilâtımızla beraber, orman koruma taburu da vazifesini hüsnü suretle ifa ederek kaçakçılığa meydan vermiyoruz. Görüyorsunuz memlekette kereste ticareti gittikçe inkişaf ediyor, odun ve kömür

Ordu baremi son şeklini aldı
Subaylarla askerî memurlar için on
uç barem devresi tesbit edildi

Kamutay bütçe encümeni, subaylar ve askerî memurlar maaşlarına dair olan 1453 sayılı kanuna ek lâyiha üzerinde tetkiklerini tamamlamış ve lâyihaı yeniden tanzim ederek ruznameye alınmak üzere meclis riyasetine takdim etmiştir.

Yeni lâyiha, subaylar ve askerî memurlar için 13 derece kabul etmiştir.

Birinci derece de Orgeneral ve Oramiraller vardır. Bunların aslı maaşları 158, tutarları 600 liradır. 2 inci dereceden Korgeneral ve Koramiraller vardır. Aslı maaşları 125, tutarları 500 liradır. Üçüncü derecede Tüm generaller ve Tüm amiraller vardır, aslı maaşları 100, tutarları 400 liradır. Dördüncü derecede Tuğgeneraller Tuğamiraller, temyiz müddeiumumisi, vekâlet hukuk müşaviri vardır. Aslı maaşı 90 tutarı 300 liradır. Beşinci derecede Albaylar, Temyiz âzaları, birinci sınıf askerî memurlar vardır, maaş asılları 80, tutarları 260 liradır.

Altıncı derece de Yarbaylar, ikinci sınıf askerî memurları, vekâlet hususî kalem müdürü vardır, aslı maaşları 70, tutarı 210 liradır. 7 inci derecede binbaşılar, üçüncü sınıf askerî memurlar vardır, aslı maaşları 60, tutarları 170 liradır.

Sekizinci derece de Önyüzbaşılar, dördüncü sınıf askerî memurları vardır, aslı maaşları 50 derecede yüzbaşılar ve beşinci sınıf askerî memurlar vardır. Aslı maaşları 40, tutarları 120 liradır. Onuncu derecede Üs teğmenler ve altıncı sınıf askerî memurlar vardır. Aslı maaşları 35, tutarı 100 liradır. On birinci derecede Teğmenler ve yedinci sınıf askerî memurlar vardır. Aslı maaşları 30 tutarları 85 liradır. On ikinci derecede As teğmenler ve sekizinci derecede askerî memurlar vardır. Aslı maaşları 25, tutarları 75 liradır. Nihayet olarak on üçüncü derecede askerî memur muvainleri vardır ve aslı maaşları 20, tutarı 60 liradır.

bol.. Fiyatlarda da katıyen ihtikâra meydan verilmiyor. Bunu, halkımızın ve alâkalı memurların müteakabil hüsnü niyetlerine bsrçluyuz. "

Her şeyde halkı düşünen, halk için çalışan, en kısa tabiriyle adı halk hükümeti olan Cumhuriyet hükümeti, orman kanunıyla bu esas prensibi de ayırmazdı.

Milli ormanlara, çiçek bahçeleri, meyve fidanları, üzümlük bağları kadar ehemmiyet veren rejim, onların muhafaza ve siyaneti için en şiddetli kararları alırken, onlardan halkın lâyikile istifadesini temin için gereken tedbirleri de düşünmüş ve almıştır.

Netekim vilâyetimizde de bu yıl orman kanunu hükümleri içinde alınan tedbirle ne odun sıkıntısı, ne kömür bühranı görmedik. Odun ve kömürçülerin kapı dolaşarak kış ortasında 3,5-4 kuruşa kömür teklif ettiklerine şahit olduk.

Esas olan, iki taraflı hüsnü niyet..

Bütçe Encümeninin projesi:

Bütçe encümeninin hazırladığı projenin metni şudur.

Madde 1 — Kara, deniz, hava, askerî fabrikalar, harita subayları ve askerî memurları (askerî mekteplerdeki maaşlı sivil muallimlerle maaşlı sivil muallimler hariç) ve jandarma subayları için 13 derece tayin edilmiş ve bu derecelere ait maaş asılları tutarı ve her dereceye dahil subaylar ve askerî memurlar bağlı cetvelde gösterilmiştir. Tekaüt ve harcırah hesaplarında ve muhtelif kanunların maaş asıllarına taalluk eden hükümlerin tatbikatında bu cetvelin üçüncü sütununda yazılı miktarlar ve emsal hasıllarına ait hükümlerde de dördüncü sütundaki rakamlar esaslıdır.

Madde 2 — Terfi şartlarını hris oldukları halde kadronun müsaadesizliği sebebiyle bir derecede rütbesine mahsus asgarî müddetin iki mislini geçirmesine rağmen terfi edemiyenlere her derecede bir defaya mahsus olmak üzere üst derece maaşı verilir. Bu hükmün tatbikinde geçecek terfi müddetleri terfi tarihinden hesap olunur.

Madde 3 — 1453 sayılı kanunun 10 uncu ve 3140 sayılı kanunun 1 inci maddeleri mucibince verilecek muvakkat tazminat, 1, 2 ve 3 üncü dereceler için 69, 4 ve 5 inci dereceler için 30 ve 6, 7 ve sekizinci dereceler için 22, 9, 10, 11, 12 ve 13 üncü dereceler için 15 lira olarak tesbit olunmuştur.

Devlete ait mebanide ve memurine tahsis edilen meskenlerde oturanlara bu tazminat verilmaz.

Mezuniyet veya muvakkat memuriyetle Ankaradan ayrılanlara ayrıldıkları müddetin yalnız üç ayı için bu tazminat verilir.

Muvakkat tazminat olarak verilen paralar borç için haciz olunmayacağı gibi bu tazminat maaşlar hakkındaki tediye usulleri dairesinde tediye olunur.

Madde 4 — Milli müdafaa vekâleti hususî kalem müdürü maaşlı sivil memur olduğu takdirde, diğer vekâletler hususî kalem müdürleri hakkındaki hükümlere tâbi olur.

Madde 5 — Aslı vazifesinden maada muallimlik deruhte eden subaylar ve askerî memurlar hakkında aslı vazifelerine ilâveten muallimlik deruhte eden sivil memurlar hakkındaki hükümler tatbik olunur.

Madde 6 — Askerî kadrolar da ücretle çalışacaklar hakkında Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teaddüdüne dair kanunda yazılı hükümler tatbik olunur.

Bu gibilerden halen müstahdem olanlar için yapılacak mu-

Avrupa

Krizi ve Türkiye

Türkiyenin son yirmi senelik tarihi üç tarihte hülâsa olunabilir :

10 ağustos 1920 - Sevr muahedesi : Türkiye parçalanmış, filen İstanbul civarına münhasır bırakılmıştır, buraları da ingiliz topraklarının tehdidi altına konulmaktadır.

10 eylül 1922 - Sakarya zaferi ve dokuz ay sonra Lozan muahedesi : Mustafa Kemal memleketini istilâdan kurtarıyor ve ona siyasî istiklâlini iade ediyor;

12 mayıs 1939 - B. Neville Chamberlain Avam Kamarasında ingiliz - türk ittifakının yakında aktedileceğini ve bunu bir fransız - türk ittifakının tamamlıyacağını bildiriyor.

Yeni Türkiyenin vakur bir milli hisse, pek pahalıya mal olan bir istiklâlî muhafaza hususunda yılmaz bir iradeye ve şarkta türk milletinin namzet olduğu rolün derin anlayışına istinat eden bütün mukadderatı bu kısa tarihçe de mevcuttur. Cermanizmin ve italyan faşizminin tehdidi "karşısında İsmet İnönünün ve arkadaşlarının hareket hattı kendiliğinden çizilmişti : Yakın ve orta şarka hülûl için "Türkiyeyi bir âlet gibi kullanmak isteyenle anlaşmak bir lahza bile akla gelemezdi. Bazıları Kemalist rejimle Hitler'in bir yakınlık bulduğunu iddia etmek istemişlerdi. İki rejim arasında hiç bir müsterek nokta yoktur.

Türkiyenin coğrafi vaziyeti siyasetini tayin eder. Bu hususta üç tabii vakıanın hâkim bir tesiri vardır :

1 — Türkiye Asyanın Avrupa doğru ilerlemiş bir burnunu teşkil eder, Kafkasya, İraka ve İran doğru tabii yoldur ;

2 — Bu burun adalarla çevrilidir (bazıları İtalyaya aittir) ve bu adalar, türk topraklarını tehdit edebilecek bir harekete üsluk edebilirler.

3 — Karadeniz geçidi Türkiyenin hâkimiyeti altındadır ve kendisinin en yakın ve en kudretli komşusu geniş Rusyadır.

İkinci Vilhemin Asya hegemonyası hususundaki hülyaları unutulmuştur. İmbaratorun İstanbul ve Kudüse yaptığı se-

Sonu 3 üncü sayfada

amele dahi mezkûr kanunda yazılı esaslara göre tayin edilir.

Madde 7 — 1453 sayılı kanunun 1 ve üçüncü maddeleriyle 2702 sayılı kanunun birinci maddesi ve 3278 sayılı kanunun 2 inci maddesi hükümlerinden bu kanuna muhalif olan hükümler kaldırılmıştır.

Madde 8 — Bu kanunu neşri tarihinden muteberdir. Ancak bu kanun mucibince emsal hasılların artmasından ve derecelerin ilgasından dolayı tediyesi icap eden fazlalar 1 eylül 1939 tarihinden tatbik olunur.

Madde 9 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri heyeti memurdur.

BİSMARK

VE

Alman İmparatorluğunun Kuruluşu

Yazan : Jamesi Wycliffe Headlam

Terceme eden : M. Nedim Müren

— 41 —

Normal olarak bir Prusya nazırı hasımları ve onların tenkitleriyle umumî münakaşalardan ziyade hususî münakaşalarda karşılaşmağa mecburdu. İlgililerde zayıf bir kabine mevcut iken fırka fesatlarıyla memleket siyaseti nasıl iğfal olunursa bu memleket siyaseti de, zayıf bir hükümdarın idaresinde saray entrikalarıyla aynı şekilde iğfal olunuyordu.

Nazırlar, en yakın dostlarının ve hatta kendi aileleri efradının kral üzerinde yaptıkları tesirlerle, çizmiş oldukları en güzel planların yıkıldığını görmek için her zaman hazırlıklı bulunmalıydılar. Bu şerait tahtında memuriyette bulunmak, düşünceli bir adam için, imkânsızdır denebilir. Şüphesiz bu çok müşkeldir. Muktedir ve mümtaz bir nazırın ayakları, parlamento münakaşalarıyla bağlandığı kadar, hususî muhalefetle de bağlanıyordu. Parlemonter bir hükümetin kuvvetli bir harici siyaset takip etmesinin çok müşkül olduğunu söylemek adet olmuştur.

1815 den 1863 senesine kadar Prusyanın geçirdiği tecrübe bunun, monarşik bir hükümet idaresinde de aynı nisbette zor olduğunu göstermiştir.

Bismarck, zaman geçtikçe, kafasında daha cesur bir plan tekemmül ettirmekteydi; prusya için, muhtaç olduğu yardımı Napolyonla bir ittifak yaparak elde etmeyecekti?

Almanlar Napolyonun yükselişini şüphe ve korku ile tetkik etmişlerdi. Öteden beri kendilerine Fransanın tabii düşmanları olduğunu öğretilmişti. Napolyon iktidarı ele geçirerek imparator unvanını alınca eski itimadsızlık yeniden canlanmıştı. İsmi bile düşmanlık hatıralarını canlandırıyorlardı. Onun muhteris ve harpçi bir siyaset takip etmesinden korkuyorlardı. Öyle ki o Avrupa sulhunun ve küçük devletlerin emniyetinin istinad ettiği anlaşmaları kaldırıp Fransanın hudutlarını Rene kadar genişletebiliyordu. O dahili siyaseti Almanya'da hiç bir sempati uyandırmıyan ilk Fransanın idarecisi idi. Onun tabii müttefikleri olan liberalleri cumhuriyetin ilgasıyla küsdürmüş ve muhafazakârların nazarında da bununla hiç bir kredi temin edememişti. Prusya'da monarşik parti, sadece, bir parlamentoyu esir etmiş ve mutlak idareyi yeniden tesis edebilmiş olan bir adamı takdir edebiliyordu. Napolyonun bir taht gasabı olmasına affedemiyorlardı. Onlara göre hürriyetin tazyiki ancak meşru bir kralın imtiyazları cümlesindendi.

Hiç bir devletin hükümet şeklini veya hanedanını değiştirmemesi Avrupa monarşilerinin

vazifeleri cümlesinden olduğu inancı, meşrutiyet doktrini, yani kralların ihtilâle karşı müstaken hareket etmelerine mütedair mukaddes ittifak doktrininin geri kalan en son parçası idi. Meternihin, Avusturya meclisinin yükselmesi için bunu kuvvetli bir silâh olarak kullandığı günler ne kadar değişmişti! Bu gün Avusturya bile sükkunette değildi. Eski sadakat yalnız St. Petresburg ile Berlinde vardı fakat ne kadar zayıf ve tesirsiz bir haldeydi. Şimdi müdahaleden bahs olunmuyordu, yeni bir Waterloo veya Valmy seferi yapılamazdı. Sadece iftiharî bir kaydı ihtirazi görünüyordu. Yeni imparatorla diplomatik münasebetleri reddetmezlerdi ve reddetmediler, fakat bunda samimî olmamaya karar vermişlerdi. Prusya sarayının bekâr safiyeti, günahkâr adamın mahremiyeti ile bozulmayacaktı. Bonapartçılığa karşı hiç olmazsa yeni bir ehlişalip seferi açılmalıydı.

Başlangıçtan itibaren, Bismarckın bu noktaya nazara karşı sempatisi pek azdı. O, meşrutiyetin sağlam topraklarını birakan bir millet içinde hükümet darbesini lüzumlu görüyordu. Fransa ancak bir demir elle idare olunabilirdi. Mamafih bir Prusyalı olması itibarıyla zayıf olan bir düşmanın kuvvetlenmesini görmekten memnun olmazdı fakat Napolyonun harpçi emellerine inanmıyordu. Bir bakımdan bu faydalı idi. Prusya selâmetinde kaldıkça başka memleketlerdeki hâdiseler onu âlâkadar etmezdi.

Bir müddet sonra, onun, fikirlerini daha ileri götürmesinde hayret edilecek bir şey yoktur. Bismarck imparatoru tahrik etmemeleri hususunda arkadaşlarını ikaz ediyordu. İmparatorun evlenmesi münasebetiyle Kreuz Zeitung gazetesi, bu evlenmenin Prusya'ya karşı bir hakaret ve tehdit olduğundan bahsile şiddetli bir makale neşretti.

— Sonu var —

Muhasebei Hususiye müdürlüğünden :

İlimiz 939 yol parası 6 lira olup birinci taksit 1 temmuz 939 ikinci taksit birinci kanun 939 tarihlerinde olmak üzere iki müsavi taksitte tahvil edilecektir.

Bedeni mükellefler iş programı mucibince tayin olunacak günlerde davet vukuunda edayi mükellefiyet edeceklerdir. 10

Çine Belediyesiinden :

Çine belediyesince on adet süprüntü sandığı yaptırılacaktır. Beher sandığın muhammen kıymeti dokuz lira 81 kuruştur.

İhalesi 23/6/939 cuma günü icra olunacaktır.

Şartnamesi, ebadı ve şeklini görmek isteyen taliplerin Çine belediyesine müracaatları. 9

Avrupa

Krizi ve Türkiye

Bağtarafı 2 inci sayfada

yahatler, Bağdat demiryolu projesi, harpten önce Küçük Asyaya Almanların sulh yoluyla iktisaden hululü, bütün bunlar üçüncü Rayhın siyasî bagajına dâhildir ve bugünkü gayeler otuz sene evvelkinin aynıdır. İrakın ve Kafkasyanın petrollerine, Basra körfeziyle Hindistana doğru, Türkiyenin yardımının onun için elzemdir. Türkiye filen Karadeniz, Suriye ve İrak'tan geçen yollara hâkim olduğu için, onun rızası olmadan bu taraflara hiç bir şey yapılmaz.

Arnavutluğun işgali Ankara için bir başka tehlikenin isbatı oldu: İtalyan tehlikesi.

Tunusta katî bir redle karşılaşmaktan doğan hoşnutsuzluğun homurdanan gayrimemnun faşizm şarkta Arnavutluğa, Yunanistana, ve Balkanlara doğru daha az mukavemetli bir istikamet bulduğunu zannetti.

B. Musolini Arnavutluğun işgali tahakkuk ettikten sonra bütün cenup şarki Avrupasını eline düşürecek olan plânın tahakkukunu hazırlama işine girişti. Bunun için iki hareket lâzımdı: Kıvılcımasına mâni olmak için doğrudan doğruya Türkiyeyi tehdit etmek; Rodosa ve diğer adalara asker tahşit edilmesinin manası budur; Yugoslavya ile Bulgaristanı ege denizi kıyılarında birleşmeye sevk etmek bu suretle egeyi tamamiyle bir italyan denizi haline getirmek.

Ankaranın mevkiî aşıkardı: Paris, Londra ve Moskova yanında.

Biz kendi hesabımıza Sovyetler birliğinin, müzakerelerdeki güçlüklerle rağmen, garp demokrasilerinin yanında mevkiî alacağından hiç bir zaman şüphe etmedik: İngiliz-Türk paktından ve B. Potemkinin Ankarada yaptığı son anlaşmalardanberi bundan katiyetle eminiz: İsmet İnönünün siyasetinin devamlı surette prensibi Sovyetler birliğiyle sıkı bir anlaşma olmuştur. Londra ile anlaşma yapılmıştır ve pek yakında imzalanacaktır.

Moskova ile anlaşma kabil olduğu kadar tamdır. Ya Parisle? İyi menbâdan aldığımız malumat bize güçlüklerin ortadan kalkmaya yüz tuttuğunu zannettiriyor. Bu güçlüklerin neden ibaret olduğu malumdur: İskenderun.

Filen İskenderun artık bizim olmaktan çıkmıştır. Fransız Türk anlaşması bu keyfiyeti ve Türkiyenin garp devletleri tarafından kati olarak girişini hükümleştirecektir.

Andre Clot

La Tribune des Nations

RADYO

ÇARŞAMBA 7/6/939

ANKARA RADYOSU
DALGA UZUNLUĞU

1648 m. 182 Kcs. 120 Kw.
T. A. Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.

T. A. P. 31,70 m 9465 Kcs
12.30 Program.

12.35 Türk müziği - Pl.
13.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.
13.15 14 Müzik (Riyaseticum-hur bandosu-Şef: İhsan Güncer)

1 — A. Thomas - Hamlet operasından prelüd ve marş.

2 — St. Saens - "Cezair süiti", nin 3 üncü parçası.

3 — F. Popy - Provans eğlentisi (uvertür).

4 — Lacomme - "Kotiyon" (Orkestra süiti)

a) Giriş.

b) Şampanya bardağı.

c) Tatlı mükâleme.

d) Serpantin - Vals.

19.00 Program.

19.05 Müzik (Strauss'un bir vals) Pl.

19.15 Türk müziği (Fasıl heyeti).

20.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.

20.15 Neşeli plâklar - R.

20.20 Türk müziği.

1 — Osman beyin - saba peşrevi.

2 — Dedenin - Saba şarkı - Güşeyle gel bülbülleri.

3 — Aşık Mustafanın - Saba şarkı-Bir esmere gönül verdim.

4 — Kâzım Usun - Hüzzam şarkı - Benzemezsin kimseye.

5 — Keman taksimi.

6 — Halk türküsü - indim dağdan ovaya.

7 — Halk türküsü - Damın-görünür. bağlar.

8 — Mehmet Nasibin - Hicazkâr şarkı - Görmezsem eğer.

9 — Refik Fersanın - Rarst şarkı - Yaktı ciyanı ateşin.

21.00 Konuşma.

21.15 Müzik (Saks fon soloları - Nihat Esegün).

21.45 Haftalık posta kutusu.

22.00 Müzik (Küçük orkestra Şef: Necip Aşkın).

1 — Hanns Löhr - Hülya gecesi (Vals)

2 — Micheli - İtalya şarkıları (Potpuri).

3 — Bernhard Kutsch - Çigan fantezisi.

4 — Kral Blome - Güneşde (Vals).

5 — Schmalstich - Ormanda aşk.

6 — Peter Fries - Lejyoner asker.

7 — Paul Lincke - Venus (Vals).

23.00 Son ajans haberleri, ziraat, esham tahvilât, kambiyo - nükut bürsası (iyat).

23.20 Müzik (Cazband - Pl.)

23.55 24 Yarınki program.

6 Ay

Vade ile elbise

Yaptırmak isterseniz kadın ve erkek terzisi Muzaffer Eraydına koşunuz

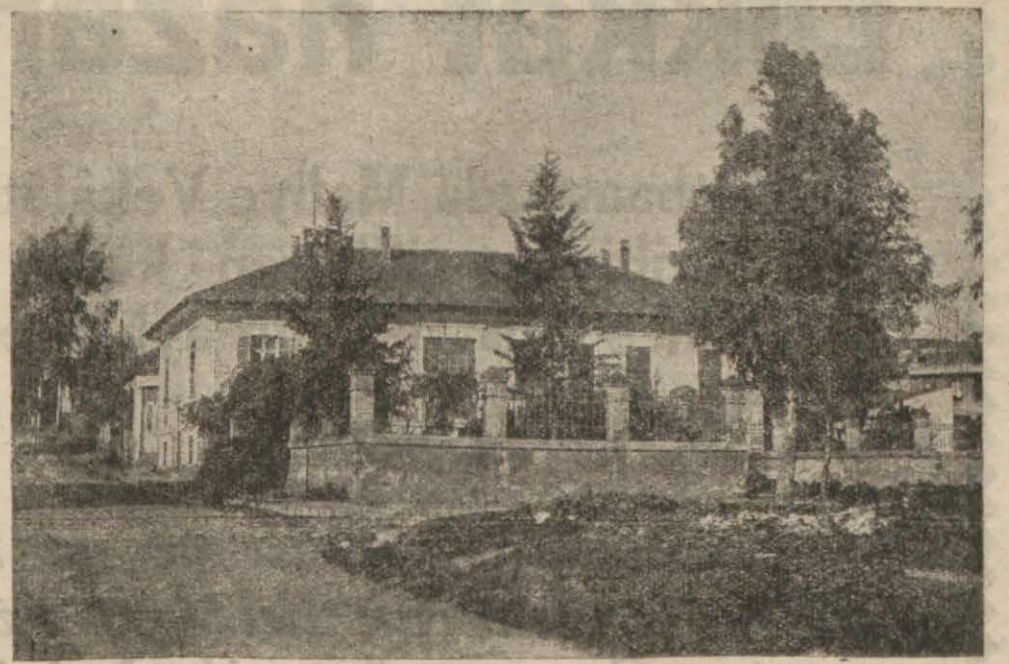
Terzihavemde Sümerbank yerli mallarının hemen en emsalsiz kumaşlarıyla ve 6 ay vade ile bilûmum memurlarımıza elbise yapılmaktadır.

En mutenâ bîkî dikişle ve en özenişli provalarla müşterilerimizi memnun etmek ısrarındayım.

Memurlarımızın bu fırsattan istifadeye koşacaklarını umarım.

Kadın ve erkek terzihanesi
Muzaffer Erayın
Demiryolu caddesi: Aydın

Sağlık Yurdu açıldı

Aydında Hasan efendi mahallesinde sağlık yurdu, şimdilik cerrahi kadın hastalıkları ve röntgen servisleri ikmal edilerek açılmış. Hasta kabulüne başlamıştır.

Yurtta birinci sınıf mütehassıs doktorlarımız tarafından her türlü erkek kadın ameliyatları ve röntgen muayeneleri yapılmakta ve tedavileri fennin son kabul ettiği tıbbi esaslar ve elerkaid dairesinde takip edilmektedir.

Gramofon Plak

Meraklılarına Müjde

10 Mayıs 939 Tarihinden İtibaren

Sahibinin Sesi, Odeon Kolombia ve Polydor

Marka plaklarını 135 kuruştan satmağa karar verdiğimi sayın müşterilerimize iftiharla bildirir bu fırsattan istifade etmelerini tavsiye ederim.

Mehmet Gürer

DEMİR YOLU CADDESİ

32/2 AYDIN

HALKEVİ

Bakım Evi Muayene Saatları

Muayene günü	Saat	Doktor arkadaşımızın adı
Pazartesi	3 — 4	Operatör Medeni Boyer
Salı	4 — 5	Doktor Fuat Bayraktar (Cilt hastalıkları mutahassısı)
Çarşamba	2 — 3	Operatör Nuri Erkan
"	3 — 4	Doktor Şevket Gözaçan (Göz hastalıkları mutahassısı)
Perşembe	4 — 5	Doktor Muhsin (İç hastalıkları mutahassısı)
"	5 — 6	Doktor Şevket Kırbaş (İstani hastalıklar mutahassısı)
Cuma	4 — 5	Doktor Münif Erman (Kadın hastalıkları mutahassısı)
Cumartesi	2 — 3	Doktor Nafiz Yazgan
"	3 — 4	Doktor Halil Gözyayın

Süleyman Gezer - Osman Sezginer

Gazete Kitap Evi

Bu Hafta Çıkan Kitaplar

Kitabın adı	Yazan	Fiyatı
İnsanlar âlemi	Faik Sabri	150
Hayvanlar âlemi	Faik Sabri	130
Pratik Almanca dersleri	Şevket Dilmaç	130
Pratik İngilizce	Enver Kalaklı	125
Atatürk	M. Turhan Tan	50
Beyaz kitap	Halûk Cemil	50
Atatürk iki cephesi	Burhan Cabit	50
Kaynak	A. Candemir	50
Esrarlı Ada. Cilt 1,2,3	Fehmi Baldaş	50
Define adası	Muzaffer Nayır	50
Yalnız dönüyorum	Şükûfe Nihal	50
En büyük kaybımız		75
Doktor Moronun adası	Hamdi Varoğlu	50

Bu kitapları Aydında Süleyman Gezer - Osman Sezginer Gazete kitap evinden tedarik edebilirsiniz. Siparişler tahhü'lü gönderilir.

Ticaret ve müesseselerin

Dikkat nazarlarına

Matbaamızda Maliye Vekâletinin 1 Haziran 939 tarihinden itibaren kabul ettiği formül mucibince müstahdimin aylık vergi brduroları hazırlanmıştır.

Bordurolar, fazla ve az müstahdimin dikkate alınarak iki boy üzerine yapılmıştır. Sayın müşterilerimizin emirlerine arz olunur.

C. H. P. Basımevi

Doktor Şevket Kırbaş

Memleket hastanesi bakteriyolog ve entani hastalıklar mütehassısı

Muayenehanesini Cumhuriyet mahallesinde avukat B. İhsan'ın evine nakletmiştir.

hastalarını her gün saat yediden sekize kadar ve öğleden sonr saat üçten altıya kadar kabul eder. İdrar, kan, balgam, maddei gaita ve her türlü tahlilâtı icra eder. Veremlilerde fennin en son tedavisi olan Pinomotoraksi ile hastaları tedavi eder. (971)

Aydın Tapu Sicil Muhafızlığından :

Ahır köyünün bozyer mevkiinde sınırları şarkan yeni pazarlı ahmet ve halen arap kuyusundan ibrahim garben şevketiyeli koca tahir halen saraç hacı sâlih vereseşi şimalen ahır köyden şakir mehmet cenuben yolla çevrili 9190 M2 mınarındaki tarla aydının mesudiye mahallesinden ali oğlu velinin tasarrufunda iken 45 sene evvel ölmesiyle oğlu hasan ve kızı fatmaya intikal edip 43 sene evvelde yaptıkları taksim neticesinde bu yerin tamamı hasana kaldı-

ğı ve hasanında 26 yıl önce ölmesiyle karısı ayşe ile evlatları ali ve keziban ve nezihe sonra ali ile kezibanında 336 senelerinde ölerək yalnız anası ayşe ile ana kardaşı neziheye kaldığı ve tapuya tescili istenmektedir. Aynı hak iddiasında bulunanlar var gazete ile tarihi ilândan itibaren 11 nci günü mahalline gidecek memura veya tapu sicil muhafızlığına 1305 fiş numarasıyla muracaatları ilân olunur. 11

İmtiyaz sahibi ve Umumî Neşriyat
Müdürlü : Etem Mendros
Basıldığı yer
C H P Basımevi